

Két világ találkozásánál

LÁTOGATÁS
MAKHULT GABRELLA
GRAFIKUSNÁL

Makhult Gabriella 1981. május 8-án született Budapesten. A Képző-és Iparművészeti Szakközépiskolában érettségizett, ahol 1995 és 99 között, középfokú grafikus végzettséget szerzett. 1999-2000-ig a Népi Mesterségek Szakközépiskolájában bőrtárgykészítő szakon tanult, majd 2005-ben a Magyar Képzőművészeti Egyetem képzőgrafikus szakán diplomázott. Már az egyetem éve alatt rendszeresen megmutatkozott a nagyközönség előtt, a budakesziek pedig tavaly télen ismerhették meg az Erkel Ferenc Művelődési Házban tusrajzokból rendezett kiállításán.

„Szeretem, ahogy a kezem alatt formálódik, alakul valami. Ha megtörténik a csoda, és élet költözik belé, az már csak a véletlen műve, és ez a véletlen még érdekesebb, mint a rajz.” – tartja a művész az alkotás örömeiről. De vajon hol rejtőzik a titok, s milyen világok találkoznak Makhult Gabriella japán tusrajzokra emlékeztető tájképein, mai, de mégis archaikus linómetszetein, rézkarcain? Választ egy koratavaszi délután kaptam, amikor az esőtől felázott, göröngyös, girbe-gurba makkosi úton kaptatva a dombra úgy éreztem magam, mintha csak egy kis eldugott, moldvai faluban gyalogolnék. És valóban, amint megérkeztem a házhoz, s vendéglátóm ajtaja becsukódott mögöttem, érzésem beigazolódtott: az agyaggal tapasztott kemence duruzsolása, a konyhában terjengő finom gyöngynövényillat, a csángó motívumok a szóttteseken, a gyönyörű kilátás a Budakeszit környező hegyekre, a magnóból hallatszós gyimesi népzene egy pillanat alatt kiemelt az iztelenségében jellegtelen, távlatok nélküli városi létből, és emberközeli világba emelt. Művein szinte érzem az időből kiemelkedő pillanatot, amikor a fekete tinta és a fehér papír a művész avatott kezei alatt „egymásba szeretnek”, s megtörténik a csoda: a kép megelevenedik, önálló életre kel. Közelképek ezek, olyan közeliek, amilyen közel a művész érzi magához a tájat. Néhány vonásban, - a folyó vízében, a tócsákban tükröződő kopasz fákbán, vagy egy-egy domb mögül kibukkanó ház vidám kacintásában összesűrűsödik az ott lakó emberek sorsa, fájdalma, öröme. S ha a vonalak és a színek szinte ugyanazok is, azok lejtésének ritmusából, sóhajából, az élénk táruól távlatokból, egy-egy jellegzetes részlet: egy kapu, egy

csupor az ablakban, - lehet megkülönböztetni a moldvai tájat a budakeszitől. Más sors, mégis magyarságukban letagadhatatlan közös múlt, s talán ismét közös jövő is.

– Van talán valami vérségi kötődés az erdélyi, székelyföldi emberekhez? – kérdezem.

– Nincs, sőt Magyarországra a vezetéknevetem adó egyik ősöm is éppen az ellenkező irányból, Skóciából jött, állítólag még a reformkorban Clark Ádám vasútépítő mérnökkel. Ő azonban a közben eltelt idő alatt szép lassan magyarrá lett. Szüleim, nagyszüleim között építészek és képzőművészek találhatók, s most már nem kérdés számomra, hogy az általuk kapott tehetséget kinek, illetve kiknek a szolgálatába állítsam. A kilencvenes évek elején szüleimmel gyakran látogattunk Erdélybe, ahol gyermekként annyira megfogott az ott élő emberek közvetlensége, egyszerűsége, a táj különös szépsége, hogy hazatérve, függetlenül a teremtől, időtől, emlékeimben ösztönösen is mindenütt ezeket az embereket, és tájakat keresem.

– Mit tapasztaltál, hogyan tudják a csángók megőrizni népművészetüket a XXI. század eleji globalizáció világában?

– Ott sem állt meg az idő, érdekesen keveredik a régi az újjal, az egyes emberen múlik, hogyan tudja összehozni, ötvözni magában ezeket. Van, aki a legváratlanabb, legmeglepőbb „műanyagszínűkből” készít szőttest, és mégis a végeredmény sokkal természetesebb, harmonikusabb lesz, mint egy tudatosan „népi” stílusban szőtt tarisznya. Ez az igazi szabadság, őket nem kötik a „hagyományörzés” szigorú szabályai. Attól izgalmas az egész, mert él.

– Úgy tudom, hogy a tusrajzok mellett a másik kedvenced a rézkarc és a linómetszet, diplomamunkáidat is ezekből készítetted. Mi vonz ezekhez a technikákhoz?

– Rézkarcot készíteni mesterség, régen külön foglalkozást jelentett, a könyvnyomtatásnál használták. Elég sok jellegzetessége van, amelyek korlátokat szabnak a művészi munkának, mégis ezek a korlátok adják a számtalan lehetőséget, amitől a munka izgalmas lesz. Ha „indokolatlanul” használja az ember ezt a technikát, akkor korlátozza a művészt, ha viszont ezeket a jellegzetességeket jól használja, akkor az

„meghálálja”, hozzáad a műhöz, nem pedig hátráltatja.

– Miért a tájat ábrázolod leginkább?

– Azt a tájat ábrázolom szívesen, amit látam télen, nyáron, tavasszal és ősszel, ismerem a fűszálait, érzem a rezdüléseit, az ott lakó emberek gondolkodásmódját, nyelvjárását, művészetét. Ahol nem turista vagyok. Ezért általában itthoni tájakat rajzolok. Itt többet lát az ember, nem csak az elsöre szembevető látványosságokat. Innen az ablakból számtalan rajzot, és több rézkarcot készítettem már, mégse ér-

zem úgy, hogy kimerítettem a témát. Ahogy változom, mindig új és új lesz.

– Szépek ezek a papírból készült lámpák, jól illelnek a lakásba. Ezeket is te készítetted? Mi a történetük?

– Igen, lámpákat is készítek, ez a megélhetés. Bálákat dekorálok velük, de készítek már ilyeneket például könyves kávézóba is. Szívesen foglalkozom könyvekkel is: a Szkitia Könyvesházban kapható egy általam tervezett, leporelló alakban megjelent linómetszettel készült könyv, eredeti formájában a Jókai Kódexben olvasható, XV. századi nyelvemlékünk „Az fordolt farkasról” címmel. Most épp Wass Albert A muzsikáló ezüstkecske című népmesegyűjtését illusztrálom, amely májusban jelenik meg a Kráter Kiadó gondozásában.

– Minden évben többször is részt veszel kiállításokon, tárlatokon, nyers pályázatokon. Legközelebb hol láthatja alkotásaidat a közönség?

– Legközelebb Bolognában, a nemzetközi gyermekkönyv fesztiválon láthatók munkáim. Aki nem akar olyan messzire menni, annak még kicsit várnia kell...

Galgóczy Zsuzsa

